

А. І. Жуковський

Мельник Андрій Атанасович

МЕЛЬНИК Андрій Атанасович (псевд. – Євген; 12. 12. 1890, с. Воля Якубова, нині Дрогоб. р-ну Львів. обл. – 01. 11. 1964, м. Клерво, Велике герцогство Люксембург, похов. у Люксембурзі) – військовий і політичний діяч. Полковник Армії УНР. Закін. Стрий. гімназію (нині Львів. обл., 1910), навч. у Вищій земел. школі у Відні (1912–14). З поч. 1-ї світової війни добровольцем вступив до [Легіону УСС](#). Від квітня 1915 – командир сотні, яка брала участь у боях на г. Маківка та р. Стрипа. На поч. вересня 1916 в бою на г. Лисоня пораненим потрапив у рос. полон. М. утримували у таборі pobl. м. Царицин (нині Волгоград), де він познайомився з [Є. Коновальцем](#) і став одним із його найближчих соратників. На поч. січня 1918 втік з полону і приїхав до Києва. Взяв участь у формуванні Галицько-Буковинського куреня Січових стрільців, згодом неодноразово реорганізованого, служив у січових військ. формаціях: командир куреня, пом. командира полку, начштабу загону й осадного корпусу, командир дивізії, пом. командира корпусу. Відзначився під час придушення більшов. повстання у Києві (січень–лютий 1918) і у ході антигетьман. повстання (листопад–грудень того ж року). У лютому–червні 1919 – начштабу Армії УНР, липні–серпні – пом. командира групи Січових стрільців. У грудні 1919 інтернов. польс. військами. Від липня 1920 мешкав у Празі, здобув фах інж.-лісника. Учасник створення і чл. керів. органів УВО (серпень 1920), її крайовий командант у Галичині (від 1922). У грудні 1923 заарешт. польс. поліцією, за участь у націоналіст. русі засудж. до 5-ти р. ув'язнення.

Після звільнення 1928 працював адміністратором лісів Львів. митрополії УГКЦ, зблизився з митрополитом Андреем Шептицьким. 1929 взяв участь у заснуванні [ОУН](#). Відновив громад.-політ. діяльність, зокрема 1932 став чл. правління видавн. спілки «Діло», 1933 очолив гол. раду асоц. греко-катол. молоді «Орли», також входив до Товариства укр. комбатантів

«Молода Громада» та ін. 1934 – чл. Сеньйорату УВО та голова Сенату ОУН. Після вбивства Є. Коновальця у жовтні 1938 обраний головою Проводу укр. націоналістів (затв. у серпні 1939 на 2-му Великому зборі ОУН у Римі). Внаслідок розколу в ОУН на поч. 1940, зумовленому тактич., ідеол. і персон. розбіжностями (див. «Бандерівці» та «Мельниківці»), очолив більш помірковане крило організації, відоме як ОУН(м). Від кін. 1941 перебував у Берліні під наглядом та без права вільного переїзду. На поч. 1944 заарешт. і ув'язнений у концтаборі Заксенгаузен, наприкінці того ж року звільнений. Проживав у м. Мюнхен (Німеччина) та Люксембурзі. 1947 на 3-му Великому зборі обраний довіч. головою Проводу укр. націоналістів. Намагався консолідувати політ. життя укр. еміграції, сприяв формуванню Укр. нац. ради (1948). У 1957 запропонував ідею заснування Світ. конгресу українців та Світ. союзу українців (реалізована 1967 зі створенням Світ. конгресу вільних українців). Ім'ям М. названо вулиці у містах України, зокрема у Львові, Івано-Франківську, Рівному, Дрогобичі.

Рекомендована література

1. Полковник Андрій Мельник, голова Проводу Українських Націоналістів, помер у Німеччині 1-го листопада // Свобода. 1964, 4 лист.; Андрій Мельник: у першу річницю смерті 1964–1965. Торонто, Вінніпег, 1966;
2. Непогасний огонь віри: Зб. на пошану полковника А. Мельника. Париж, 1974;
3. Андрій Мельник: Спогади та док. К., 1995;
4. Литвин М., Науменко К. Військова еліта Галичини. Л., 2004;
5. Науменко К. Царинська доба Євгена Коновальця // Укр. визв. рух. Л., 2006. Зб. 8;
6. Мірчук П. Нарис історії ОУН. 1920–1939 роки. 3-є вид. К., 2007;
7. Посівнич М. Воєнно-політична діяльність ОУН у 1929–1939 роках. Л., 2010;
8. Андрій Мельник. 1890–1964: Спогади, док., листування. К., 2011.

Бібліографічний опис:

Мельник Андрій Атанасович / А. І. Жуковський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-66256>. – Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).